

**PLAN SUPERVIZIJE
U KJU „ODGOJNI CENTAR KANTONA SARAJEVO“
ZA 2020. GODINU**

I UVODNI DIO

Uvođenje supervizije je od izuzetnog značaja, s obzirom na to da supervizija predstavlja proces koji obezbjeđuje da se kroz profesionalnu podršku i učenje unaprijedi kvalitet rada stručnih radnika u Odgojnom centru, a time poboljša i kvalitet usluga koje se pružaju korisnicima. Kroz mehanizme interakcije treba da se obezbijedi odgovarajuća podrška stručnim radnicima kao najznačajnijem resursu u okviru sistema socijalne zaštite.

U tom pogledu, supervizija ima važnu ulogu: stručnjacima, u saradnji sa supervizorom, omogućeno je da uče iz sopstvenih iskustava, da tragaju za rješenjima problema s kojima se suočavaju u praksi, kao i da usvajaju djelotvorne mehanizme suočavanja s promjenama i stresom.

1.1 Pojmovi supervizije

Supervizija u KJU „Odgojni centar Kantona Sarajevo“ (u daljem tekstu: Odgojni centar) je interakcijski proces u kojem supervizor pomaže i usmjerava praktični rad stručnih radnika kroz individualne i grupne oblike rada.

Supervizor je osoba kojoj je nadležna komisija Ministarstva za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Ministarstvo) izdala odobrenje za provođenje procesa supervizije u ustanovama socijalne zaštite.

Stručni radnici Odgojnog centra su socijalni radnici, psiholozi, pedagozi, sociolozi, diplomirani pravnici, te drugi radnici visoke stručne spreme koji, vršeći poslove svog radnog mjesta, neposredno pomažu korisnike u prevladavanju socijalnih i psiholoških poteškoća i problema.

Individualna supervizija je postupak supervizije čiji su učesnici supervizor i jedan stručni radnik.

Grupna supervizija je postupak supervizije čiji su učesnici supervizor i grupa stručnih radnika.

Evaluacija supervizije je postupak analiziranja rada supervizora u cilju utvrđivanja ispunjavanja cilja supervizije.

II REALIZACIJA SUPERVIZIJE

2.1. Plan realizacije

Plan supervizije u Odgojnom centru za 2020. godinu (u daljem tekstu: Plan supervizije) sačinjen je u skladu sa Pravilnikom o provođenju supervizije u ustanovama socijalne zaštite u Kantonu Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 44/19) i obuhvata period od 01.01.2020. do 31.12.2020. godine. Planirane su oblasti u kojima će se provoditi supervizija, broj sati supervizije, vremenski intervali ili periodi supervizije, učesnici, ciljevi supervizije, sadržaj i način realizacije supervizije, te druga pitanja od značaja za planiranje provođenja supervizije.

Direktor Odgojnog centra će pratiti postojanje potrebe za individualnom supervizijom za svakog stručnog radnika, te ukoliko procjeni da je individualna supervizija potrebna, stručni radnik je obavezan pristupiti i učestvovati u superviziji.

Stručni radnici učestvuju u postupku supervizije u pravilu dobrovoljno. Na prijedlog šefova Službi direktor Odgojnog centra može uputiti stručnog radnika na obavezno učestvovanje u postupku grupne supervizije.

Supervizija se, u pravilu, provodi u prostorijama Odgojnog centra, i u pravilu u toku radnog vremena.

Odgojni centar može izabrati više od jednog supervizora za realizaciju Plana supervizije, a najviše tri. Izbor dva ili više supervizora se vrši ovisno o profesionalnim potrebama pojedinih stručnih radnika i određenih grupa stručnih radnika, te specifičnostima sadržanim u djelatnosti Odgojnog centra jasno iskazanim u ovom Planu supervizije. Izabrani supervizori u pravilu ne mogu biti istog zanimanja osim ukoliko se biraju tri supervizora kada dva supervizora mogu biti istog zanimanja.

Datum i trajanje svake pojedinačne supervizije dogovaraju direktor i supervizor.

2.2. Funkcije supervizije

Supervizor ima obrazovnu, administrativnu i podržavajuću funkciju.

Integrativni ili inkluzivni model supervizije podrazumijeva tri osnovne funkcije supervizije:

1. **administrativnu** – uvođenje i održavanje novih/dobrih standarda u radu, koordinacija i usklađivanje prakse i administrativnih procedura i obezbjeđivanje efikasnosti i jednostavnosti u radu;

2. **obrazovnu** – podsticanje obrazovnog razvoja svakog radnika sa ciljem da se kod njega probudi svijest o značaju kontinuiranog učenja i usavršavanja;
3. **podržavajuću** – održavanje harmoničnih radnih odnosa, kako s korisnicima tako i sa saradnicima.

2.3. Značaj supervizije – svrha i ciljevi

Svrha uspostavljanja procesa supervizije je da se obezbijedi što kvalitetniji nivo usluga koje se pružaju korisnicima i omogući stručnim radnicima da iskažu maksimum svojih potencijala u obavljanju svakodnevnih profesionalnih aktivnosti.

Zadatak supervizije jeste da obezbijedi stručnim radnicima profesionalno okruženje u okviru kojeg oni mogu biti efikasni, odgovorni, kreativni profesionalci, usmjereni na razvijanje profesionalnih vještina i kao takva, ona je pokretač profesionalnog razvoja.

Supervizija se u Odgojnom centru uvodi sa ciljem da unaprijedi kvalitet rada, adekvatno uspostavljenu organizaciju, profesionalni razvoj stručnih radnika kao i povećanje njihove kompetentnosti, a radi postizanja boljeg kvaliteta usluga. Zadatak supervizora je da, u odnosu na postojeće resurse Odgojnog centra, kontinuirano provodi superviziju u radnom okruženju stručnih radnika, putem ostvarivanja administrativne, podržavajuće i edukativne funkcije supervizije.

Ciljevi supervizije:

- Praćenje radnog procesa u svakom konkretnom predmetu,
- Podrška stručnim radnicima,
- Kontinuirano unapređenje kompetencija zaposlenih.

Mogući ciljevi supervizije mogu biti i prevencija sagorijevanja na poslu, prevencija radnih prekršaja i neadekvatnih postupaka prema korisnicima i unapređenje međuljudskih/kolegijalnih odnosa.

Na osnovu svega navedenog supervizija je za stručnog radnika:

- 1) **podstrek za učenje** – prilika i motivacija za stalno stručno usavršavanje uz profesionalnu podršku supervizora,
- 2) **podrška** pri savladavanju opterećenja u stručnom radu, prihvatanju odluka korisnika, postavljanju granica, profesionalne distance, sprečavanju otupjelosti i sagorijevanja,
- 3) **usmjeravanje profesionalnog razvoja** pri čemu usmjeravanje potiče od drugog stručnjaka s iskustvom – supervizora koji ima sposobnosti, vještine i znanja neophodna za ovaj posao.

Pored navedenih ciljeva supervizija ima i kontrolnu funkciju, gdje je krajnja svrha imaju dobrobit korisnika i to svi učesnici u procesu pružanja usluge sve vrijeme treba da imaju u vidu.

Uopšteno gledajući, dobiti kojem će profesionalci u Odgojnom centru, koji su uključeni u supervizijski proces imati u 2020. godini, odnosit će se u najvećoj mjeri na poboljšanje kvaliteta obavljanja profesionalnih zadataka, te podizanje osjećaja zadovoljstva sobom i poslom.

Na taj način profesionalci će razviti otpornost prema sindromu izgaranja i posredno štititi svoj privatni život. Lična perspektiva u smislu viđenja problema, viđenja sebe i viđenja rješenja, biće sastavni dio svake supervizije. U odnosu na unapređenje kompetencija supervizija će omogućiti da se utvrde potrebe za obukom stručnih radnika Odgojnog centra.

Kvalitetna supervizija pomoći će stručnim radnicima u Odgojnom centru da održe fokus u radu i da zadrže objektivnost, ali služiti će i da podstakne fleksibilnost i kreativnost. Omogućit će testiranje i procjenu kvaliteta rada i otvariti mogućnosti za unapređenje prakse.

Refleksija, koja je neizostavni dio supervizije, omogućit će radnicima koji rade direktno sa korisnicima usluga Odgojnog centra da kritički preispitaju svoj rad u bezbjednoj i povjerljivoj atmosferi, kao i da dobiju povratnu informaciju o svojoj uspješnosti i učinku. Na kraju, supervizija u Odgojnom centru omogućit će bavljenje negativnim uticajem stresa, kojem su stručni radnici neminovno izloženi i koji može dovesti do profesionalnog izgaranja.

Značaj supervizije u oblasti prevencije profesionalnog izgaranja za radnike Odgojnog centra:

- novo razumijevanje vlastitog ponašanja i ponašanja korisnika usluga ili saradnika Odgojnog centra,
- osjećaj rasterećenja,
- poboljšanje profesionalnog stila rada, kvaliteta rada i postignuća,
- bolja briga za vlastito mentalno zdravlje,
- povišeni osjećaj zadovoljstva sobom, poslom, kao i organizacijom rada u Odgojnom centru,
- odgovornost za svoju praksu i obezbjeđenje kvaliteta usluge korisnicima (djeca, maloljetnici, porodice sa kojima se intenzivno saraduje prilikom realizacije rada sa djecom i maloljetnicima, staratelji djece i maloljetnika, ostali saradnici Ustanove) u okviru normativnih regulativa, etičkog kodeksa prakse, a sve uz pridržavanje profesionalnih standarda,
- da ostvaruju svrhovite profesionalne odnose i efektivno komuniciraju s korisnicima usluga, kolegama u Ustanovi, drugim ustanovama, institucijama i organizacijama,
- upravljanje rizikom i zaštitom korisnika usluga paralelno s uvažavanjem njihovih prava i imajući u vidu njihove potrebe,
- poboljšano upravljanje emocionalnim posljedicama, koje stres na poslu ima na njih,
- sposobnost da identifikuju potrebne resurse za podršku u posebno stresnim situacijama,

- uticaj na konstruktivno preispitivanje prakse u interesu korisnika, kolega i Ustanove,
- razvijanje znanja, vještina i vrijednosti potrebnih za obavljanje posla i daljeg razvoja,
- doprinos istraživanju prakse i korištenju postojećeg znanja i iskustva drugih kako bi usavršili svoje načine djelovanja,
- poboljšano identifikovanje i kontrolisanje faktora rizika, koji mogu da ugroze Ustanovu, kolege ili korisnike usluga,
- spremnost na otvoren pristup kolegijalnoj razmjeni mišljenja i stavova i procjeni šefova, radi zajedničkog učenja i razvoja,
- realistično upravljanje svojim poslom i slučajevima.

2.4. Uslovi za obavljanje supervizije

Za uspješnu realizaciju supervizije neminovno je ispunjavanje četiri uslova, koji su povezani i čine funkcionalno jedinstvo, a za koje će Odgojni centar nastojati i tražiti da budu ispunjeni prilikom vršenja supervizije koja uključuje stručne radnike Odgojnog centra:

- povjerenje,
- intimnost procesa,
- nezavisnost supervizora,
- suštinska / ljudska ravnopravnost.

Povjerenje u odnosima među učesnicima supervizije značajno je i zavisi od cjelokupnog konteksta u kome se odvija supervizija: kako stručni radnik doživljava supervizora, u kojoj vrsti odnosa je supervizor sa uposlenim u Odgojnom centru, kako supervizor doživljava svoju poziciju, itd. Efektivnost i kvalitet supervizije najviše zavisi od kvaliteta odnosa koji se uspostavlja između supervizora i stručnog radnika Odgojnog centra koji učestvuje u superviziji, jer upravo ta relacija predstavlja okvir u kome se supervizija odvija.

Nezavisnost podrazumijeva svojstvo supervizora koje proizilazi iz činjenice da je on/ona stručnjak u oblasti i odgovoran za proces supervizije koji vodi. Direktor neće imati uticaj na stručni postupak supervizije, niti će znati detalje sadržaja tog procesa. Da bi se to ostvarilo, pored nezavisnosti supervizora potreban je još jedan preduslov, a to je povjerljivost i intimnost.

Intimnost procesa i ambijenta čini klima koja se stvori tokom supervizijskog procesa u prostoru Odgojnog centra. To podrazumijeva da niko drugi, izuzev učesnika i supervizora, nema uvid u dešavanja tokom supervizije, niti mogućnost da utiče na njen tok. Učesnici supervizije moraju da dožive intimnost prostora u kome se supervizija dešava, kao i povjerenje u druge učesnike u tom procesu.

Povjerljivost je jedan od ključnih preduslova za kvalitet supervizijskog odnosa, ali ostvarivanje ovog preduslova može predstavljati izazov u ustanovama socijalne zaštite pa tako i u Odgojnom centru, s obzirom na normativnu odrednicu sadržanu u Pravilniku o

provođenju supervizije u ustanovama socijalne zaštite u kantonu Sarajevo koja kaže: „*Supervizor je obavezan dostaviti izvještaj o realizaciji supervizije rukovodiocu ustanove socijalne zaštite u roku od tri dana od završetka svake pojedinačne supervizije.*“ Također ovaj Pravilnik određuje i da pomenuti Izvještaj sadrži: vrijeme i mjesto realizacije supervizije, prisustvo članova grupe ili pojedinaca, osnovne teme, zaključak, preporuke i evaluacione listiće.

Ovakvo određenje, koje pored zakonskog uvodi i profesionalni kriterij procjene, stručni radnici Odgojnog centra, kao učesnici postupka supervizije, mogli bi imati zadržku u ostvarivanju potpuno otvorenog odnosa sa supervizorom.

Međutim kako bi se prevazišla ova pretpostavka, Odgojni centar će uložiti dodatne napore kako bi izabrani supervizor, sa kojim će biti potpisan ugovor o djelu za obavljanje ove usluge u Odgojnom centru u 2020. godini, imao razumijevanja i da se uloži dodatni trud ka definisanju konkretnih kriterija neprofesionalnog i nezakonitog ponašanja od strane supervizora, kao i učesnika procesa.

Na ovaj način bit će stvoreni uslovi da supervizijski proces teče u jasno definisanom kontekstu i atmosferi otvorene razmjene mišljenja, povjerenja i povjerljivosti.

Osnovni preduslov za stvaranje povjerenja, nezavisnosti i intimnosti jeste osjećanje *ravnopravnosti* u odnosima između učesnika, uključujući i supervizora, bez obzira na moguće razlike u znanjima, vještinama i iskustvu. Ravnopravnost počiva na uzajamnom poštovanju, dobronamjernosti i nenametanju konačnih rješenja.

2.5. Uloga direktora Odgojnog centra u realizaciji supervizije

Direktor Odgojnog centra će obezbijediti uslove da se supervizija u Odgojnom centru realizuje uz poštovanje osnovnih principa i standarda koji su u njegovoj nadležnosti.

Odgovornost direktora u 2020. godini biće da se supervizija promoviše kao obavezni standard u funkcionisanju Odgojnog centra i da se stvore neophodni preduslovi za nesmetano odvijanje supervizijskog procesa.

Direktor će svim stručnim radnicima pružiti mogućnost učešća u supervizijskom procesu i obezbijedi resurse za stručno usavršavanje u skladu s finansijskim mogućnostima Odgojnog centra.

2.6. Organizacione pretpostavke supervizije

Prilikom organizovanja supervizije termini održavanja i prostor u Odgojnom centru predviđen za realizaciju supervizije biće poznati stručnim radnicima koji će učestvovati u superviziji.

Također, Odgojni centar će poduzeti sve mjere za koje budu obezbijedene mogućnostu i pripremiti potreban materijal za superviziju (flip-chart, markere, papir, projektor, računar, pisani materijal i sl.). Supervizija će biti usklađena s drugim aktivnostima stručnih radnika u

okviru redovnih obaveza radnog mjesta i rada sa korisnicima usluga, te će biti odvojen proces od ostalih radnih zadataka.

III FINANSIJSKA SREDSTVA ZA REALIZACIJU SUPERVIZIJE

3.1. Plan finansijskih sredstava potrebnih za realizaciju supervizije u Odgojnom centru za 2020. godinu:

Nabavka usluge supervizije se vrši u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Pravilnikom o provođenju supervizije u ustanovama socijalne zaštite u Kantonu Sarajevo. Finansijska sredstva za realizaciju supervizije u Odgojnom centru tokom 2020. godine su planirana kao rashod Odgojnog centra.

Godišnji plan supervizije KJE „Odgojni centar Kantona Sarajevo“

Period supervizije	Tokom 2020. godine
Učesnici supervizije	Stručni radnici Službe za resocijalizaciju Stručni radnici Službe za dijagnostiku i opservaciju Stručni radnici Službe za preventivni rad Stručni radnici Službe za zbrinjavanje djece u stanju potrebe
Vremenski okvir trajanja supervizije	➤ Grupna supervizija – 18 sati za svakog stručnog radnika ➤ Individualna supervizija – prema procjeni i potrebi
Cijena supervizije	➤ Grupna supervizija – 50,00 KM neto po održanom jednom satu supervizije ➤ Individualna supervizija – 25,00 KM neto po održanom jednom satu supervizije ➤ Uspostaviti kontinuitet profesionalnog razvoja stručnih radnika; ➤ Razvijanje svijesti stručnih radnika o prihvatanju problema i teškoća u radu; ➤ Integracija praktičnih iskustava i teorijskih znanja zbog potrebe usklađivanja profesionalnih očekivanja sa zahtjevima stručnog rada;
Ciljevi supervizije	➤ Unaprijeđenje stručnog rada sa korisnicima; ➤ Ovladavanje znanjima i vještinama potrebnim za prevenciju sagorijevanja na poslu i unaprijeđenja međuljudskih odnosa; ➤ Kroz preispitivanje profesionalne prakse povećavati samopouzdanje stručnih radnika.
Oblasti supervizije	Profesionalni razvoj stručnih radnika Prevenција profesionalnog sagorijevanja

Odgojni centar će sa odabranim supervizorom ili supervizorima zaključiti ugovor o djelu kojim se uređuju prava i obaveze Odgojnog centra i supervizora u postupku supervizije, a u

skladu sa ovim Planom supervizije i Pravilnikom o provođenju supervizije u ustanovama socijalne zaštite u Kantonu Sarajevo.

Supervizor je dužan da poslove supervizije obavlja u skladu sa pravilima struke, poslovne i profesionalne etike, da poštuje privatnost i ličnost stručnih radnika koji se superviziraju i njihovo pravo na diskreciju i čuvanje profesionalne tajne.

IV IZVJEŠTAVANJE O REALIZOVANOJ SUPERVIZIJI

4.1. Izvještaj supervizora

Supervizor je obavezan dostaviti izvještaj o realizaciji supervizije direktoru Odgojnog centra u roku od tri dana od završetka svake pojedinačne supervizije.

Izvještaj sadrži: vrijeme i mjesto realizacije supervizije, prisustvo članova grupe ili pojedinaca, osnovne teme, zaključak, preporuke i evaluacione listiće.

Evaluaciju supervizije, sadržaj evaluacionih listića, bodovnu listu, te druga pitanja koja su od značaja za evaluaciju supervizije uređuje se Poslovnikom o radu Komisije za certificiranje supervizora imenovane od strane Ministarstva za rad, socijalnu politiku raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo.

Broj: 35-01-02-922-02/19

Datum: 27.12. 2019. godine